

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-04
Tužilac protiv Pjetera Šalje

Rešava: sudija za prethodni postupak
sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 10. novembar 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija
odluke o preispitivanju pritvora Pjetera Šalje

Specijalizovani tužilac

Džek Smit

Odbrana

Žan-Luj Gilisen

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ shodno članovima i 41(6), (10) i (12) Zakona br. 5 /L053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 56(2) i 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 19. juna 2020, u skladu s odlukom kojom je sudija za prethodni postupak potvrdio optužnicu (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice),² specijalizovani tužilac je podneo potvrđenu optužnicu.³
2. Dana 16. marta 2021, u skladu sa odlukom i nalogom za hapšenje koje je izdao sudija za prethodni postupak,⁴ Pjeter Šalja (u daljem tekstu. g. Šalja ili optuženi) uhapšen je u Kraljevini Belgiji (u daljem tekstu: Belgija).⁵
3. Dana 15. aprila 2021, nakon što je završen sudski postupak u Belgiji, g. Šalja je prebačen u pritvorski objekat Specijalizovanih veća u Hagu, u Holandiji.⁶

¹ KSC-BC-2020-04, F00001, predsednik, *Odluka o određivanju sudije za prethodni postupak*, 14. februar 2020, javno.

² KSC-BC-2020-04, F00007, sudija za prethodni postupak, *Odluka o potvrđivanju optužnice protiv Pjetera Šalje*, 12. jun 2020, strogo poverljivo i *ex parte*. Poverljiva redigovana verzija i javna redigovana verzija zavedene su 6. maja 2021, F00007/CONF/RED i F00007/RED.

³ KSC-BC-2020-04, F00010, specijalizovani tužilac, *Podnesak o podnošenju potvrđene optužnice*, 19. jun 2020, javno, sa strogo poverljivim i *ex parte* prilogom 1 i poverljivim prilogom 2. Poverljiva, manje redigovana verzija i javna, dodatno redigovana verzija potvrđene optužnice zavedene su 31. marta 2021, F00016/A01, poverljivo, F00016/A02, javno. Poverljiva verzija potvrđene optužnice s dodatno smanjenim brojem redakcija zavedena je 25. maja 2021, F00038/A01. Shodno odluci sudije za prethodni postupak po prigovorima odbrane na potvrđenu optužnicu, 1. novembra 2021. zavedena je ispravljena optužnica, F00098/A01, poverljivo.

⁴ KSC-BC-2020-04, F00008, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje i naloga za dovođenje*, 12. jun 2020, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je 6. maja 2021, F00008/RED. KSC-BC-2020-04, F00008/A01, sudija za prethodni postupak, *Nalog za hapšenje g. Pjetera Šalje*, 12. jun 2020, strogo poverljivo i *ex parte*. Javna redigovana verzija zavedena je 15. aprila 2021, F00008/A01/RED.

⁵ KSC-BC-2020-04, F00013, sekretar, *Obaveštenje o hapšenju u skladu s pravilom 55(4)*, 16. mart 2021, javno.

⁶ KSC-BC-2020-04, F00019, sekretar, *Obaveštenje o prijemu Pjetera Šalje u pritvorski objekat Specijalizovanih veća i uslovnoj dodeli branioca*, 15. april 2021, poverljivo, stav 2, s poverljivim priložima 1 i 2. Javna redigovana verzija zavedena je 26. aprila 2021, F00019/RED.

4. Dana 15. juna 2021, sudija za prethodni postupak odbio je zahtev za privremeno puštanje na slobodu koji je podnela odbrana g. Šalje (u daljem tekstu: odbrana i prva odluka o pritvoru).⁷ Panel Apelacionog suda potvrdio je 20. avgusta 2021. prvu odluku o pritvoru (u daljem tekstu: odluka Apelacionog suda).⁸
5. Dana 10. septembra 2021, sudija za prethodni postupak preispitao je pritvor g. Šalje i naložio da se pritvor produži (u daljem tekstu: druga odluka o pritvoru).⁹
6. Pošto se odbrana nije izjasnila o preispitivanju pritvora g. Šalje u roku propisanom drugom odlukom o pritvoru,¹⁰ Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) dostavilo je 25. oktobra 2021. izjašnjenje o preispitivanju pritvora g. Šalje (u daljem tekstu: izjašnjenje tužilaštva).¹¹
7. Dana 1. novembra 2021, odbrana je podnela izjašnjenje o preispitivanju pritvora g. Šalje (u daljem tekstu: izjašnjenje odbrane).¹²

II. IZNETA ARGUMENTACIJA

8. Tužilaštvo tvrdi da je produženje pritvora g. Šalje neophodno i srazmerno i traži od sudije za prethodni postupak da naloži da on ostane u pritvoru.¹³ Po mišljenju tužilaštva, nije došlo do bitnije promene okolnosti koja bi uticala na postojeće razloge

⁷ KSC-BC-2020-04, F00045, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu Pjetera Šalje za privremeno puštanje na slobodu*, 15. jun 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je 23. juna 2021, F00045/RED.

⁸ KSC-BC-2020-04, IA001/F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Pjetera Šalje na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 20. avgust 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, IA001/F00005/RED.

⁹ KSC-BC-2020-04, F00075, sudija za prethodni postupak, *Odluka o preispitivanju pritvora Pjetera Šalje*, 10. septembar 2021, poverljivo. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, F00075/RED.

¹⁰ Druga odluka o pritvoru, stav 49(b).

¹¹ KSC-BC-2020-04, F00093, specijalizovani tužilac, *Izjašnjenje tužilaštva za potrebe drugog preispitivanja pritvora*, 25. oktobar 2021, javno; v. takođe druga odluka o pritvoru, stav 49(c).

¹² KSC-BC-2020-04, F00099, specijalizovani branilac, *Odgovor odbrane na izjašnjenje tužilaštva za potrebe drugog preispitivanja pritvora*, 1. novembar 2021, javno; v. takođe druga odluka o pritvoru, stav 49(c).

¹³ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 9.

za pritvor, budući da je opasnost iz člana 41(6)(b) Zakona ostala ista, ili se čak uvećala otkako su donete prva, odnosno druga odluka o pritvoru.¹⁴

9. Odbrana traži da sudija za prethodni postupak bez odlaganja da se g. Šalja privremeno pusti na slobodu, uz određene uslove ili bezuslovno.¹⁵

III. MERODAVNO PRAVO

10. Član 41(6) Zakona predviđa da Specijalizovana veća određuju pritvor samo kada postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća, i kada postoje jasni osnovi da se smatra: (i) da postoji opasnost od bekstva, (ii) da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze o krivičnom delu, ili konkretne okolnosti ukazuju na to da će ometati tok krivičnog postupka ili (iii) da će ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počiniti krivično delo kojim preti.

11. Član 41(10) Zakona predviđa da sve do pravnosnažnosti presude ili do puštanja na slobodu, sudija za prethodni postupak ili postupajući panel, po isteku roka od dva (2) meseca od donošenja poslednjeg rešenja o pritvoru, razmatra da li još uvek postoje razlozi za pritvor i izdaje rešenje kojim se produžava ili ukida pritvor. To takođe proizlazi iz pravila 57(2) Pravilnika.

12. Član 41(12) Zakona predviđa da, pored mere pritvora, mogu biti naložene sledeće mere kako bi se obezbedilo prisustvo optuženog, sprečilo ponavljanje krivičnog dela ili obezbedilo uspešno vođenje krivičnog postupka: sudski poziv, hapšenje, puštanje na slobodu uz kauciju, kućni pritvor, obećanje da neće napustiti mesto boravka, zabrana približavanja određenim mestima ili licima, javljanje u stanicu policije ili drugo mesto i mere obaveznog pohađanja popravnih programa.

¹⁴ Izjašnjenje tužilaštva, stav 1.

¹⁵ Izjašnjenje odbrane, stavovi 6, 39.

13. Prema pravilu 56(2) Pravilnika, panel se stara da pritvoreno lice ne boravi u pritvoru neopravdano dugo u periodu do početka suđenja, a u slučaju da dođe do nepotrebnog odlaganja koje prouzrokuje specijalizovani tužilac, panel, nakon što sasluša strane u postupku, može pustiti lice na slobodu pod uslovima koje smatra odgovarajućim.

IV. DISKUSIJA

A. RELEVANTNI KRITERIJUMI

14. Tužilaštvo tvrdi da se pri donošenju odluke shodno pravilu 57(2) Pravilnika nužno mora utvrditi da li je i do kakvih promena došlo od donošenja prethodne odluke o pritvoru.¹⁶ Tužilaštvo nadalje navodi da sudija za prethodni postupak nije dužan da razmatra faktore o kojima je već odlučeno u inicijalnom rešenju o pritvoru.¹⁷

15. Odbrana u odgovoru navodi da, prema normativnom okviru Specijalizovanih veća, nije neophodno da dođe do promene u okolnostima da bi se sprovedla temeljna procena da li razlozi za pritvor i dalje postoje, te da je pozivanje tužilaštva na pravilo 57(2) Pravilnika u tom pogledu neprimereno.¹⁸ Odbrana dodaje da tužilaštvo snosi teret dokazivanja da je neophodno da optuženi ostane u pritvoru.¹⁹

16. Sudija za prethodni postupak podseća da je, prema članu 41(10) Zakona, dužan da razmotri da li još uvek postoje razlozi za pritvor, uključujući osnove navedene u članu 41(6) Zakona, odnosno da li (i) postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo ili dela i (ii) da li postoje jasni osnovi da se smatra da je prisutna bilo koja od opasnosti navedenih u članu 41(6)(b) Zakona.²⁰ Obaveza utvrđivanja da li okolnosti na osnovu kojih je određen pritvor i dalje postoje podrazumeva da nadležni panel

¹⁶ Izjašnjenje tužilaštva, stav 3.

¹⁷ Izjašnjenje tužilaštva, stav 3.

¹⁸ Izjašnjenje odbrane, stav 8.

¹⁹ Izjašnjenje odbrane, stavovi 4, 8.

²⁰ KSC-BC-2020-07, IA002-F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Nasima Haradinaja na odluku o preispitivanju pritvora* (u daljem tekstu: odluka po Haradinajevoj žalbi), 9. februar 2021, javno, stav 55.

mora *proprio motu* da oceni da li je i dalje uveren da je, u datom trenutku i s obzirom na konkretne okolnosti predmeta u vreme preispitivanja, pritvor optuženog i dalje opravdan.²¹ Iako automatsko preispitivanje svaka dva meseca propisano pravilom 57(2) Pravilnika nije strogo ograničeno na utvrđivanje toga da li su se okolnosti promenile, takva promena može da bude od odlučujućeg značaja i treba je uzeti u obzir ukoliko ju je kao faktor iznela neka od strana u postupku ili je ustanovljena *proprio motu*.²² Sudija za prethodni postupak nema obavezu da donosi zaključke o faktorima o kojima je već odlučeno u inicijalnom rešenju o pritvoru niti da se bavi argumentima koji su već izneti i razmotreni u ranijim odlukama.²³ Ključno je da se sudija za prethodni postupak uveri da, u trenutku donošenja odluke po zahtevu za preispitivanje, osnovi za dalji pritvor još uvek postoje.²⁴ Tužilaštvo je dužno da pokaže da je neophodno da optuženi ostane u pritvoru.²⁵ To znači da tužilaštvo mora da iznese precizne argumente i konkretne dokaze kako bi pokazalo da je dalji pritvor u trenutku preispitivanja neophodan.

B. OSNOVANA SUMNJA

17. Kad je reč o kriterijumu za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona na samom početku propisuje postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju pritvora pritvorenom licu.²⁶

²¹ KSC-BC-2020-06, IA006-F00005, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku o preispitivanju pritvora* (u daljem tekstu: odluka po Krasnićijevoj žalbi), 1. oktobar 2021, poverljivo, stav 15. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, IA006/F00005/RED.

²² Odluka po Krasnićijevoj žalbi, stav 16.

²³ Odluka po Haradinajevoj žalbi, stav 55; odluka po Krasnićijevoj žalbi, stav 17.

²⁴ Odluka po Haradinajevoj žalbi, stav 55.

²⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 13, i dalje napomene.

²⁶ V. takođe ESLJP, *Merabishvili v. Georgia* [GC], br. 72508/13, Judgment, 28. novembar 2017, stav 222, i dalje napomene.

18. Po mišljenju tužilaštva, iz razloga navedenih u odluci o potvrđivanju optužnice i drugoj odluci o pritvoru, i dalje postoji dobro utemeljena sumnja da je optuženi izvršio više krivičnih dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća. Odbrana nije dostavila nikakvo izjašnjenje po ovom pitanju.²⁷

19. Sudija za prethodni postupak podseća da je u odluci o potvrđivanju optužnice zaključeno da, prema članu 39(2) Zakona, postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Šalja krivično odgovoran za više ratnih zločina (proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje, ubistvo) iz članova 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona.²⁸ Ti zaključci doneti su na osnovu standarda koji je viši od kriterijuma postojanja osnovane sumnje, neophodnog shodno članu 41(6)(a) Zakona.²⁹

20. Pošto nema novih informacija i nije došlo do promena koje bi uticale na ovu odluku, sudija za prethodni postupak smatra da je uslov iz člana 41(6)(a) Zakona i dalje ispunjen.

C. NEOPHODNOST PRITVORA

21. Nakon što je kriterijum iz člana 41(6)(a) Zakona ispunjen, osnovi koji bi opravdavali lišavanje nekog lica slobode moraju biti jasni, u smislu da moraju da budu detaljno navedeni.³⁰ Sudija za prethodni postupak nadalje podseća da, imajući u vidu postojeće dokaze, ti konkretni i jasni osnovi moraju ići u prilog "uverenju"³¹ da postoji neki od rizika navedenih u tri podtačke člana 41(6)(b) Zakona, što označava prihvatanje mogućnosti, a ne neminovnosti, da se tako nešto dogodi u budućnosti.³²

²⁷ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 2, 5.

²⁸ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 140(a). V. takođe prva odluka o pritvoru, stav 15; druga odluka o pritvoru, stav 22.

²⁹ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 35; v. takođe KSC-BC-2020-06, IA008-F00004, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o preispitivanju pritvora*, 1. oktobar 2021, poverljivo, stav 21. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, IA008/F00004/RED.

³⁰ Prva odluka o pritvoru, stav 16, i dalje napomene.

³¹ V. uvodnu odredbu člana 41(6)(b) Zakona.

³² Prva odluka o pritvoru, stav 16, i dalje napomene.

Drugim rečima, treba pokazati da je manje nego izvesno ali više nego tek moguće da će se neki od tih rizika i ostvariti.³³ Prilikom odlučivanja da li neko lice treba da bude pušteno na slobodu ili zadržano u pritvoru, sudija za prethodni postupak mora da razmotri alternativne mere za sprečavanje rizika iz člana 41(6)(b) Zakona.³⁴

1. Opasnost od bekstva

22. Tužilaštvo tvrdi da i dalje postoji opasnost od bekstva g. Šalje.³⁵ Ono dodaje da je ta opasnost ostala ista, pa čak i da se uvećala nakon što mu je posle donošenja druge odluke o pritvoru obelodanjen dodatni materijal na osnovu pravila 102(1)(b) Pravilnika.³⁶

23. Odbrana odgovara da uopštene tvrdnje tužilaštva ne opravdavaju produženje pritvora pre suđenja i da tužilaštvo nije iznelo nikakve konkretne dokaze ili osnov za tvrdnju da postoji stvarna mogućnost od bekstva g. Šalje.³⁷ Odbrana takođe tvrdi da je krajnje nepravedno smatrati da to što je g. Šalja upoznat s dokazima koji ga terete – što je njegovo osnovno proceduralno pravo – može da bude opravdanje za produženje pritvora.³⁸ Po mišljenju odbrane, nema opasnosti od bekstva ako se uzmu u obzir njegove jake veze s Belgijom, činjenica da se potpuno distancirao o kosovske političke elite, da nema mrežu pristalica i da je dosad saradivao sa svim sudskim i istražnim organima.³⁹ Odbrana, uz to, poziva sudiju za prethodni postupak da ponovo razmotri da li postoji opasnost od bekstva g. Šalje, uzimajući u obzir

³³ Prva odluka o pritvoru, stav 16, i dalje napomene.

³⁴ KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017*, 26. april 2017, javno, stav 114; v. takođe ESLJP, *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], br. 23755/07, Judgment, 5. jul 2016 (u daljem tekstu: *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC]), stav 87 *in fine*; ESLJP, *Idalov v. Russia* [GC], br. 5826/03, Judgment, 22. maj 2012, stav 140 *in fine*.

³⁵ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 5, 6.

³⁶ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 4.

³⁷ Izjašnjenje odbrane, stavovi 2, 19-20.

³⁸ Izjašnjenje odbrane, stav 19.

³⁹ Izjašnjenje odbrane, stav 20.

odluke Apelacionog suda u kojima se traži da se iznesu konkretni dokazi i zaključci o postojanju mreže pristalica, sposobnosti optuženog da aktivira takvu mrežu i relevantnosti suprotstavljanja optuženog Specijalizovanim većima u pogledu člana 41(6) Zakona.⁴⁰

24. Sudija za prethodni postupak primećuje da je odbrana već iznosila argumente o faktorima koji ukazuju da nema opasnosti od bekstva i o pomenutim odlukama Apelacionog suda⁴¹ i da su oni razmotreni u prvoj i drugoj odluci o pritvoru.⁴² Pošto sudija za prethodni postupak nije dužan da razmatra faktore o kojima je već zaključeno u inicijalnom rešenju o pritvoru, kao ni da se bavi argumentima koji su razmotreni u prethodnim odlukama,⁴³ ovim argumentima se neće dalje baviti.

25. Pošto je razmotrio faktore i okolnosti iznete u prvoj i drugoj odluci o pritvoru, sudija za prethodni postupak je i dalje uveren da su oni još uvek aktuelni. Gospodin Šalja: (i) zna da su optužbe protiv njega teške, svestan je da, u slučaju da bude osuđen, može da mu bude izrečena teška kazna i poznata mu je konačna osuđujuća presuda protiv dvojice učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu (u daljem tekstu: UZP) čiji je i on bio učesnik i (ii) poriče legitimnost Specijalizovanih veća.⁴⁴ Pored toga: (i) relativno mali broj učesnika u UZP-u i činjenica da su događaji na koje se odnose optužbe vrlo prepoznatljivi, čine većom mogućnošću da se učesnici u UZP-u uzajamno pomažu, uključujući tako što će jedan drugom pomoći u bekstvu i (ii) na Kosovu još uvek vlada opšta i ustaljena klima ometanja krivičnih postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK) i zastrašivanja svedoka.⁴⁵ Ti faktori i okolnosti i dalje potvrđuju da postoji umerena opasnost od

⁴⁰ Izjašnjenje odbrane, stav 21.

⁴¹ KSC-BC-2020-04, F00066, specijalizovani branilac, *Odgovor odbrane na izjašnjenje tužilaštva za potrebe prvog preispitivanja pritvora*, 1. septembar 2021. (u daljem tekstu: izjašnjenje tužilaštva od 1. septembra 2021), javno, stavovi 20-22.

⁴² Prva odluka o pritvoru, stavovi 24-27; druga odluka o pritvoru, stav 27.

⁴³ Odluka po Haradinajevoj žalbi, stav 55; odluka po Krasnićijevoj žalbi, stav 17.

⁴⁴ Prva odluka o pritvoru, stavovi 24-25; druga odluka o pritvoru, stav 28.

⁴⁵ Prva odluka o pritvoru, stav 26; druga odluka o pritvoru, stav 28.

bekstva g. Šalje. Međutim, budući da ti faktori i okolnosti ne zavise od obelodanjivanja materijala na kojem se temelje optužbe protiv g. Šalje i pošto tužilaštvo nije iznelo nikakvo konkretno obrazloženje, sudija za prethodni postupak smatra da obelodanjivanje dodatnog materijala posle donošenja druge odluke o pritvoru nije uvećalo opasnost od bekstva.⁴⁶

2. Opasnost od ometanja toka postupka pred Specijalizovanim većima

26. Tužilaštvo tvrdi da opasnost da će g. Šalja ometati postupak pred Specijalizovanim većima još uvek postoji.⁴⁷ Ono dodaje da je opasnost možda i veća pošto mu je nakon donošenja druge odluke o pritvoru obelodanjen dodatni materijal na osnovu pravila 102(1)(b) Pravilnika, te je bolje upoznat s dokazima koji mu se stavljaju na teret.⁴⁸

27. Odbrana odgovara je krajnje nepravedno smatrati da to što je g. Šalja upoznat s dokazima kojima se terete – što je njegovo osnovno proceduralno pravo – može da bude opravdanje za produženje pritvora.⁴⁹ Odbrana dodaje da tužilaštvo nije iznelo nikakve konkretne dokaze da postoji stvarna mogućnost da će g. Šalja ometati postupak pred Specijalizovanim većima.⁵⁰ Pored toga, po mišljenju odbrane, sudija za prethodni postupak bi konkretno i detaljno trebalo da razmotri kakav je efekat režima opsežnih zaštitnih mera u ovom predmetu na opasnost od ometanja postupka ili od vršenja pritiska na svedoke.⁵¹ Odbrana dalje tvrdi da to što je jedan svedok daljnji rođak g. Šalje ne znači da postoji veća opasnost da će s njim stupiti u kontakt, imajući u vidu važeće zaštitne mere.⁵²

⁴⁶ V. takođe, druga odluka o pritvoru, stav 28.

⁴⁷ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 2, 5, 6.

⁴⁸ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 4.

⁴⁹ Izjašnjenje odbrane, stav 19.

⁵⁰ Izjašnjenje odbrane, stav 23.

⁵¹ Izjašnjenje odbrane, stavovi 5, 23, 24.

⁵² Izjašnjenje odbrane, stav 23.

28. Sudija za prethodni postupak primećuje da je odbrana već iznosila argumente o obelodanjivanju dodatnog materijala, važećim zaštitnim merama i mogućnosti g. Šalje da vrši pritisak na svedoke⁵³ i da su oni razmotreni u drugoj odluci o pritvoru.⁵⁴ Pošto sudija za prethodni postupak nije dužan da razmatra faktore o kojima je već doneta odluka u inicijalnom rešenju o pritvoru, kao ni da se bavi argumentima koji su razmotreni u prethodnim odlukama,⁵⁵ ovim argumentima se neće dalje baviti.

29. Treba podsetiti [BRISANO].⁵⁶ Činjenica da su u ovom predmetu na snazi zaštitne mere ne menja zaključak da postoji opasnost od vršenja pritiska [BRISANO].⁵⁷ Pored toga, uopštenije govoreći, potreba za takvim merama ukazuje na povišenu opasnost od vršenja pritiska, budući da su događaji na koje se odnose optužbe vrlo prepoznatljivi s obzirom da su optužbe protiv g. Šalje relativno ograničenog opsega.⁵⁸ Sudija za prethodni postupak dalje smatra da, s obzirom na [BRISANO], postoji povećana opasnost od vršenja pritiska sada kada je g. Šalji nakon donošenja druge odluke o pritvoru obelodanjen dodatni optužujući materijal, te se bolje upoznao s tezom tužilaštva i saznao koje će svedoke tužilaštvo pozvati na suđenju. Shodno tome, i dalje postoji opasnost da će g. Šalja ometati postupak.

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

30. Tužilaštvo tvrdi da i dalje postoji opasnost da će g. Šalja izvršiti dalja krivična dela.⁵⁹ Ono dodaje da je ta opasnost možda i veća pošto mu je nakon donošenja druge

⁵³ Izjašnjenje tužilaštva od 1. septembra 2021, stavovi 18, 25-31.

⁵⁴ Druga odluka o pritvoru, stavovi 31-32.

⁵⁵ Odluka po Haradinajevoj žalbi, stav 55; odluka po Krasnicijevoj žalbi, stav 17.

⁵⁶ Prva odluka o pritvoru, stavovi 32-35; odluka Apelacionog suda, stavovi 35-42; druga odluka o pritvoru, stav 32.

⁵⁷ Prva odluka o pritvoru, stavovi 32-33; odluka Apelacionog suda, stav 41; druga odluka o pritvoru, stav 31.

⁵⁸ Druga odluka o pritvoru, stav 31.

⁵⁹ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 2, 5, 6.

odluke o pritvoru obelodanjen dodatni materijal na osnovu pravila 102(1)(b) Pravilnika.⁶⁰

31. Odbrana odgovara da nema konkretnih dokaza o stvarnoj opasnosti da g. Šalja izvrši nova krivična dela, naročito ako se ima u vidu da je na snazi opsežan režim zaštite svedoka.⁶¹

32. Kao što je rečeno u vezi s opasnošću da g. Šalja ometa postupak, nema potrebe dalje baviti se argumentima o postojanju zaštitnih mera koje je odbrana već iznela. Uz to, sudija za prethodni postupak smatra neutemeljenom uopštenu tvrdnju odbrane da nema konkretnih dokaza koji ukazuju na dovoljno stvarnu opasnost da će g. Šalja izvršiti nova krivična dela.

33. U prvoj i drugoj odluci o pritvoru zaključeno je da postoji opasnost da će g. Šalja izvršiti nova krivična dela pošto je [BRISANO].⁶² Sudija za prethodni postupak ima na umu da opasnost od ometanja postupka ne podrazumeva automatski opasnost od vršenja novih krivičnih dela, ali još jednom naglašava da su faktori koji su u ovom predmetu potkrepljivali postojanje opasnosti od ometanja postupka relevantni i za procenu opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela.⁶³ Po mišljenju sudije za prethodni postupak, opasnost da će g. Šalja izvršiti nova krivična dela i dalje postoji, s obzirom da je [BRISANO]. Uz to, kao i kad je reč o opasnosti od ometanja postupka, sudija za prethodni postupak smatra da postoji povećana opasnost da će g. Šalja izvršiti nova krivična dela sada kada mu je obelodanjen dodatni materijal.

4. Zaključak

34. Sudija za prethodni postupak zaključuje da još uvek postoji opasnost da će g. Šalja pobeći, ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova

⁶⁰ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 4.

⁶¹ Izjašnjenje odbrane, stav 26.

⁶² Prva odluka o pritvoru, stav 39; druga odluka o pritvoru, stav 36.

⁶³ Prva odluka o pritvoru, stav 39; druga odluka o pritvoru, stav 36.

krivična dela protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke koji su tužilaštvu pružili ili bi mogli da pruže dokaze, odnosno koji treba da svedoče pred Specijalizovanim većima. Sudija za prethodni postupak će dalje u tekstu oceniti da li se te opasnosti mogu na odgovarajući način otkloniti uvođenjem uslova vezanih za privremeno puštanje g. Šalje na slobodu.

D. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU

35. Tužilaštvo tvrdi da bi se predloženim uslovima nedovoljno umanjile opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona.⁶⁴ Ono dodaje da se te opasnosti mogu efikasno otkloniti samo u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća i da nijedno uverenje koje bi optuženi ponudio ne predstavlja dovoljnu garanciju da će se on pridržavati uslova ili da će konkretne opasnosti vezane za puštanje na slobodu biti otklonjene.⁶⁵

36. Odbrana tvrdi da nema razloga za odstupanje od zaključka da se umerena opasnost od bekstva može umanjiti uvođenjem odgovarajućih uslova.⁶⁶ Po mišljenju odbrane, ukoliko sudija za prethodni postupak smatra da i dalje postoji opasnost da će g. Šalja ometati postupak ili izvršiti nova krivična dela, ta opasnost se uspešno može umanjiti ukoliko se umesto kućnog pritvora odredi izvestan broj uslova (u daljem tekstu: predloženi uslovi).⁶⁷ Alternativno, odbrana predlaže da se, umesto uvođenja predloženih uslova, g. Šalja stavi u kućni pritvor u svom stanu u Belgiji, uz primenu raznih uslova.⁶⁸ Na kraju, odbrana traži od sudije za prethodni postupak da, u skladu sa članom 39(13) Zakona, izda nalog za veštačenje o nadzoru komunikacija uopšte i mogućnostima za takav daljinski nadzor u Belgiji, uključujući ,

⁶⁴ Izjašnjenje tužilaštva, stav 2.

⁶⁵ Izjašnjenje tužilaštva, stav 7.

⁶⁶ Izjašnjenje odbrane, stavovi 22, 36.

⁶⁷ Izjašnjenje odbrane, stavovi 5, 33, 37(i)-(x), 38.

⁶⁸ Izjašnjenje odbrane, stavovi 4, 5, 7, 23, 24, 25, 32, 33, 37(xi)-(xxiii), 38.

po potrebi, izjašnjenja o mogućnostima za nadzor komunikacija na albanskom jeziku.⁶⁹

37. Što se tiče opasnosti od bekstva, sudija za prethodni postupak je prethodno zaključio da tu opasnost dovoljno umanjuju predloženi uslovi na koje se odnosila prva odluka o pritvoru, tačnije, spremnost g. Šalje da pristane na svakodnevne provere ovlašćenih predstavnika belgijskih vlasti, da preda putne isprave i pristane na striktan nadzor od strane belgijskih vlasti.⁷⁰ Imajući u vidu da uopštene tvrdnje tužilaštva o ovom pitanju nisu potkrepljene i pošto nema novih informacija i nije došlo do promena koje bi uticale na ovu odluku, sudija za prethodni postupak smatra da su pomenuti uslovi još uvek dovoljni da umanje opasnost od bekstva g. Šalje.

38. Sudija za prethodni postupak primećuje da je odbrana već iznosila argumente o predloženim uslovima i mogućnosti kućnog pritvora s dodatnim uslovima⁷¹ i da su oni već razmotreni u prvoj i drugoj odluci o pritvoru.⁷² Iako argumente koji su ranije iznošeni nije potrebno dalje razmatrati,⁷³ sudija za prethodni postupak, u svakom slučaju, podseća: (i) da predloženi uslovi ne otklanjaju mogućnost da g. Šalja upotrebi uređaje za komunikaciju drugih lica, ili da od drugih lica zatraži da svoje uređaje upotrebe u tu svrhu, kao i da se oni ne mogu dovoljno dobro sprovesti da nadzor nad komunikacijom g. Šalje bude delotvoran u pogledu opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona i (ii) mogućnost kućnog pritvora s dodatnim uslovima neće sprečiti g. Šalju da bez nadzora razgovara s odobrenim posetiocima.⁷⁴ Valja podsetiti i da je već zaključeno da dodatni uslovi, na primer, da belgijske vlasti nadziru posete, ne bi u dovoljnoj meri umanjili opasnost zbog mogućnosti korišćenja šifrovanog ili tajnog

⁶⁹ Izjašnjenje odbrane, stavovi 7, 34-35.

⁷⁰ Prva odluka o pritvoru, stav 45; druga odluka o pritvoru, stav 40.

⁷¹ Izjašnjenje tužilaštva od 1. septembra 2021, stav 40.

⁷² Prva odluka o pritvoru, stavovi 46-48; odluka Apelacionog suda, stavovi 53-58, 61; druga odluka o pritvoru, stavovi 41-42.

⁷³ Odluka po Haradinajevoj žalbi, stav 55; odluka po Krasnićijevoj žalbi, stav 17.

⁷⁴ Prva odluka o pritvoru, stavovi 46-48; odluka Apelacionog suda, stavovi 53-58; druga odluka o pritvoru, stavovi 41-42.

jezika koji lica koja nisu upoznata s postupcima Specijalizovanih veća ne bi mogla lako da prepoznaju i onemoguće, dok bi u kontrolisanom okruženju pritvorskog objekta Specijalizovanih veća ipak postojao izvestan stepen takvog nadzora, kojim bi mogla da se kontroliše i komunikacija na maternjem jeziku g. Šalje.⁷⁵ Pošto Belgija nije dostavila nikakve garancije i budući da je zaključio da predloženi uslovi, kućni pritvor i dodatni uslovi nisu dovoljni, sudija za prethodni postupak smatra da nema osnova da od Belgije traži dodatne informacije.⁷⁶

39. Pored toga, iako zahtev odbrane da se naloži veštačenje nije potrebno razmatrati, budući da je on bio iznet⁷⁷ i razmotren⁷⁸ u ranijim prilikama,⁷⁹ sudija za prethodni postupak podseća da komunikacija g. Šalje putem drugih uređaja nije isključivi razlog iz kog je zaključeno da predloženi uslovi, kućni pritvor i dodatni uslovi nisu dovoljna mera, te takvo veštačenje u ovom slučaju nije potrebno.⁸⁰

40. Sudija za prethodni postupak stoga i dalje smatra da se samo preko sistema za nadzor komunikacija koji se koristi u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća komunikacija g. Šalje može ograničiti tako da pomenuta opasnost bude dovoljno umanjena. Shodno tome, sudija za prethodni postupak smatra da predloženi uslovi, kućni pritvor i bilo kakvi dodatni uslovi koje bi uveo ne bi bili dovoljni da se umanju opasnost da će g. Šalja ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela.

⁷⁵ Druga odluka o pritvoru, stav 42; KSC-BC-2020-06, IA010-F00008, Apelacioni sud, *Odluka po žalbi Hašima Tačija na odluku o preispitivanju pritvora* (u daljem tekstu: odluka po žalbi u predmetu *Tači*), 27. oktobar 2021, poverljivo, stav 68. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, IA010-F00008/RED.

⁷⁶ V. takođe odluku po žalbi u predmetu *Tači*, stavovi 64, 67.

⁷⁷ Izjašnjenje tužilaštva od 1. septembra 2021, stav 41.

⁷⁸ Druga odluka o pritvoru, stav 43.

⁷⁹ Odluka po Haradinajevoj žalbi, stav 55; odluka po Krasnićijevoj žalbi, stav 17.

⁸⁰ Druga odluka o pritvoru, stav 43.

E. SRAZMERNOST PRITVORA

41. Tužilaštvo tvrdi da je dalji pritvor optuženog srazmeran.⁸¹ Ono objašnjava da se g. Šalja po četiri tačke optužnice tereti za ratne zločine i da mu, ukoliko bude proglašen krivim, može biti izrečena dugotrajna kazna zatvora, kao i da je sudija za prethodni postupak zaključio da opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i(iii) Zakona ne mogu biti umanjene uvođenjem nikakvih uslova.⁸² Pored toga, kako tvrdi tužilaštvo, proceduralnim radnjama u okviru prethodnog postupka već se nazire kraj i predmet će u doglednoj budućnosti biti prosleđen na suđenje, a produženje rokova za obelodanjivanje tražile su, ili su se s njim složile, obe strane.⁸³

42. Odbrana odgovara da je pritvor g. Šalje nesrazmeran.⁸⁴ Ona tvrdi da se g. Šalja, koji ima pravo na pretpostavku nevinosti, već osam meseci nalazi u pritvoru, a da njegovo suđenje realno neće početi pre aprila 2022.⁸⁵ Prema tvrdnji odbrane, pritvor je dodatno otežalo uvođenje zdravstvenih mera usled pandemije, kao i narušen privatni i porodični život g. Šalje usled činjenice da su članovi porodice mogli da ga posete samo triput i da je veliko pitanje kada će ga ponovo posetiti, s obzirom da finansijski zavise od njega.⁸⁶ Uz to, tvrdi odbrana, g. Šalja je svakodnevno suočen s problemima koji kod njega izazivaju uznemirenost i anksioznost.⁸⁷

43. Sudija za prethodni postupak najpre podseća na važnost načela srazmernosti u odlučivanju o opravdanosti pritvora pre suđenja.⁸⁸ Vreme provedeno u pritvoru pre suđenja je faktor koji se mora razmotriti zajedno sa stepenom opasnosti iz člana 41(6)(b) Zakona, da bi se utvrdilo da li, kada se svi faktori uzmu u obzir, dalji pritvor

⁸¹ Izjašnjenje tužilaštva, stavovi 1, 2, 8.

⁸² Izjašnjenje tužilaštva, stav 8.

⁸³ Izjašnjenje tužilaštva, stav 8.

⁸⁴ Izjašnjenje odbrane, stavovi 5, 29.

⁸⁵ Izjašnjenje odbrane, stavovi 3, 28.

⁸⁶ Izjašnjenje odbrane, stavovi 4, 5, 29-31.

⁸⁷ Izjašnjenje odbrane, stav 31.

⁸⁸ KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija o pitanjima u vezi sa hapšenjem i pritvorom*, 9. decembar 2020, javno, stavovi 72-73.

„prestaje da bude opravdan“, a lice mora da bude pušteno na slobodu.⁸⁹ Međutim, sudija za prethodni postupak napominje da se opravdanost perioda provedenog u pritvoru pre suđenja ne može ocenjivati apstraktno. Opravdanost daljeg pritvora optuženog lica mora se oceniti na osnovu činjenica i osobnosti datog predmeta.⁹⁰

44. Sudija za prethodni postupak podseća: (i) da je g. Šalja bio u pritvoru u Belgiji od 16. marta 2021. i potom u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća od 15. aprila 2021, (ii) da se po četiri tačke optužnice tereti za ratne zločine izvršene u Albaniji tokom perioda od nekoliko nedelja, (iii) da mu, ukoliko bude proglašen krivim, može biti izrečena dugotrajna kazna zatvora, (iv) da se opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii) i (iii) Zakona ne mogu ublažiti određivanjem predloženih uslova, kućnog pritvora, odnosno dodatnih uslova, (v) da su svi potrebni proceduralni koraci u fazi prethodnog postupka u ovom predmetu preduzeti, da su u toku ili će biti preduzeti, kako bi se predmet u doglednoj budućnosti prosledio na suđenje – preciznije, tužilaštvo je skoro okončalo obelodanjivanje prema pravilu 102(1)(b) Pravilnika (uključujući dodatni materijal o kojem sudija za prethodni postupak još nije bio doneo odluku),⁹¹ postignut je dalji napredak u postupku obelodanjivanja shodno pravilima 102(3), 103 i 107 Pravilnika,⁹² a sudija za prethodni postupak je odredio rok za podnošenje pretpretresnog podneska tužilaštva i doneo dve odluke po preliminarnim podnescima odbrane⁹³ i (vi) relevantni rokovi su ili ispoštovani ili su iz valjanog

⁸⁹ V. takođe KSC-BC-2020-06, IA002/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku o privremenom puštanju na slobodu*, 30. april 2021, poverljivo, stav 69. Javna redigovana verzija zavedena je istog dana, IA002/F00005/RED.

⁹⁰ *Buzadji v. the Republic of Moldova* [GC], stav 90.

⁹¹ KSC-BC-2020-04, F00080, specijalizovani tužilac, *Izjašnjenje tužilaštva za potrebe treće statusne konferencije*, 17. septembar 2021, javno, stav 1; transkript, 23. septembar 2021, javno, str. 71, red 2-19, str. 76, red 8-15; F00100, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu tužilaštva da mu se odobri obelodanjivanje dodatnog materijala po pravilu 102(1)(b) Pravilnika*, 4. novembar 2021, javno; F00102, specijalizovani tužilac, *Izjašnjenje tužilaštva za potrebe četvrtne statusne konferencije*, 9. novembar 2021 (u daljem tekstu: izjašnjenje tužilaštva od 9. septembra 2021), poverljivo, stav 1 (javna redigovana verzija zavedena je istog dana, F00102/RED).

⁹² Izjašnjenje tužilaštva od 9. septembra 2021., stavovi 2-8.

⁹³ KSC-BC-2020-04, transkript, 23. septembar 2021, javno, str. 92, red 10-20; F00088, sudija za prethodni postupak, *Odluka po podnesku kojim se osporavaju osnivanje i nadležnost Specijalizovanih veća*, 18. oktobar

razloga produženi – u nekoliko slučajeva na zahtev g. Šalje – a svi dalji zahtevi za produženje rokova biće razmotreni u skladu s merodavnim pravnim kriterijumima.⁹⁴ Pored toga, shodno članu 41(10) Zakona i pravilu 57(2) Pravilnika, preispitivanje pritvora g. Šalje vršiće se svaka dva meseca ili čim dođe do promene okolnosti.

45. Što se tiče tvrdnje odbrane u vezi sa zdravstvenim merama vezanim za pandemiju i narušavanjem privatnog i porodičnog života g. Šalje, sudija za prethodni postupak smatra da je ukidanje redovnih poseta porodice predstavljalo srazmernu privremenu meru koja je bila neophodna usled epidemiološke situacije, da je g. Šalja imao mogućnost da sa članovima svoje porodice održava kontakt na drugi način i da se te mere više ne primenjuju.⁹⁵ Šta više, učestalost poseta nije stvar Specijalizovanih veća, a g. Šalja je, u svakom slučaju, sve vreme ima mogućnost da na drugi način održava kontakt sa članovima svoje porodice. Na kraju, sudija za prethodni postupak smatra da je argument o uznemirenosti i anksioznosti g. Šalje nepotkrepljen i da mu svakako treba pridati veoma ograničen značaj s obzirom na veliku težinu optužbi protiv g. Šalje i postojanje pomenutih opasnosti iz člana 41(6)(b)(ii)-(iii) Zakona.

46. Na osnovu toga, sudija za prethodni postupak konstatuje da g. Šalja nije u pritvoru proveo nesrazmerno dug period. Pored toga, pošto početak suđenja još nije dogovoren,⁹⁶ svaka diskusija o očekivanom ukupnom trajanju pritvora pre suđenja i dalje je preuranjena i spekulativna.⁹⁷

2021, javno; F00089, sudija za prethodni postupak, *Odluka po prigovoru na optužnicu*, 18. oktobar 2021, poverljivo (javna redigovana verzija zavedena je istog dana, F00089/RED).

⁹⁴ V. npr. KSC-BC-2020-04, F00074, specijalizovani branilac, *Zahtev odbrane za produženje roka za podnošenje zahteva po pravilu 102(2) [sic]*, 9. septembar 2021, javno; KSC-BC-2020-04, F00076, specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na podnesak KSC-BC-2020-04/F00074 i povezani zahtev za izmenu rokova*, 10. septembar 2021, javno; KSC-BC-2020-04, transkript, 23. septembar 2021, javno, str. 92, red 10-20; KSC-BC-2020-04, F00086, specijalizovani branilac, *Zahtev odbrane za izmenu roka za podnošenje zahteva po pravilu 102(2) [sic]*, 13. oktobar 2021, javno.

⁹⁵ Druga odluka o pritvoru, stav 48.

⁹⁶ Izjašnjenje odbrane, stav 3.

⁹⁷ V. takođe odluku po Krasnićijevoj žalbi, stav 43, i odluku po žalbi u predmetu *Tači*, stav 51.

V. DISPOZITIV

47. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak:

- (a) **NALAŽE** produženje pritvora g. Šalje,
- (b) **NALAŽE** odbrani da, ukoliko želi, podnese izjašnjenje za sledeće preispitivanje pritvora g. Šalje do **petka, 17. decembra 2021**, na koje odgovore i replike treba podneti u skladu s rokovima navedenim u pravilu 76 Pravilnika i
- (c) **NALAŽE** tužilaštvu da, ukoliko g. Šalja odluči da ne podnese izjašnjenje do navedenog roka, svoje izjašnjenje za sledeće preispitivanje pritvora g. Šalje podnese do **četvrtka, 23. decembra 2021**, a g. Šalji da svoj odgovor na izjašnjenje tužilaštva podnese, ukoliko želi, do **srede, 5. januara 2022**.

/potpis na originalu/

Sudija Nikola Giju,
sudija za prethodni postupak

Sreda, 10. novembar 2021.

U Hagu, Holandija